

KONFERENCIA ZDRAVOTNÍCKEJ ETIKY A BIOETIKY – AKTUÁLNE ETICKÉ PROBLÉMY ZDRAVOTNEJ STAROSTLIVOSTI NA SLOVENSKU

Dňa 16. júna 2017 sa v hlavnej sále Kultúrneho domu Andreja Hlinku v Ružomberku uskutočnila už tradičná konferencia zdravotníckej etiky a bioetiky pod titulom „Aktuálne etické problémy zdravotnej starostlivosti na Slovensku“. Usporiadateľmi boli Subkomisia pre bioetiku (SpB) a Rada pre pastoraáciu v zdravotníctve (RpPZ) Konferencie biskupov Slovenska v spolupráci s Onkologickým ústavom Sv. Alžbety a Univerzitnou nemocnicou s poliklinikou Milosrdní bratia v Bratislave, Ústavom zdravotníckej etiky SZU a Ústavom medicínskej etiky a bioetiky n. f. v Bratislave. Podujatia sa zúčastnilo vyše 80 záujemcov zo všetkých kútov Slovenska.

Odborný program konferencie otvoril slávnostným príhovorom Mons. Milan Lach SJ, predseda SpB a RpPZ KBS. Rokovanie prebiehalo v troch tematických blokoch, pričom sa podstatný priestor rezervoval pre otvorenú odbornú diskusiu.

V prvom programovom bloku sa na príkladoch konkrétnych zdravotných postihnutí, akými sú Downov syndróm (M. Šustrová), spina bifida a/lebo hydrocefalus (F. Horn, D. Drdúl), poruchy sluchu (P. F.M. Žiška, OFM, duchovná starostlivosť) poukázalo na početné etické otázky i viaceré praktické problémy a nedostatky súčasnej zdravotnej (aj sociálnej) starostlivosti o osoby so zdravotným postihnutím na Slovensku. Prednáška, pripravená vedením rehole Milosrdní bratia (Br. J. M. Jombík, O.H.) a UNsP Milosrdní bratia v Bratislave (M. Tinák), referovala o možnostiach systematického, citlivého prispôsobenia nemocničného prostredia potrebám pacientov so zdravotným postihnutím. Tieto praktické opatrenia v praxi vytvárajú lepšie podmienky na poskytovanie kvalitnej a skutočne humánnej zdravotnej starostlivosti.

V nasledujúcej sekcii sa pripomenula nedávna konferencia Pápežskej rady pre pastoraáciu v zdravotníctve (Rím – Vatikán, 10. - 12.11.2016), ktorá sa v širokom interdisciplinárnom a medzinárodnom pohľade venovala tzv. zriedkavým a zanedbaným ochoreniam. Aktuálne výzvy a perspektívy riešenia problematiky zriedkavých ochorení (A. Záborská, J. Glasa) pre medicínu a pre zdravotné politiky na celoštátnej a medzinárodnej úrovni zvyrazňujú potrebu lepšej informovanosti, medzinárodnej spolupráce a vzájomného sieťovania rozličných vedecko-výskumných, zdravotných a sociálnych aktivít, vrátane účinného zapojenia samotných pacientov a ich blízkych (pozitívne príklady aktivít iniciovaných rodičmi). Zriedkavé ochorenia sú vo svojom súhrne relatívne početné (napríklad na Slovensku postihujú spolu asi 300.000 osôb) a predstavujú závažný diagnostický i liečebný problém (J. Kosnáčová). Nevyhnutnosťou je dostupnosť kvalitnej laboratórnej, osobitne genetickej diagnostiky (R. Lohajová Behulová), ktorú nie je možné dlhodobo zabezpečovať bez adekvátneho vybavenia a financovania (zdravotné poisťovne). Pozoruhodný medzinárodný príbeh zriedkavého ochorenia alkaptonúrie (H. Glasová) má aj zaujímavé slovenské reálie, vrátane zabezpečenia starostlivosti a účasti slovenských odborníkov i pacientov v špičkovom medzinárodnom výskume.

Tretí programový blok zaplnili príspevky venované vybraným etickým problémom v onkológii. Pripomenulo sa, že úspešná liečba nádorovej choroby v detskom a adolescentnom veku (V. Žilínek) môže nezriedka mať závažné dôsledky pre kvalitu života vyliečených pacientov. Osobitné etické výzvy predstavuje aj ošetrovateľská starostlivosť o onkologického pacienta (Sr. M. Ragulová OSE), kde sa nastoľujú početné etické dilemy. Lekár, sestra či iný zdravotnícky pracovník sa v rámci onkologickej starostlivosti častejšie stretáva s otázkami o tzv. posledných veciach človeka, akcentovanými realitou blížiacej sa smrti pacienta (M. Koleják). Smutnou a potenciálne nebezpečnou skutočnosťou sú dnes opätovne nastoľované verejné či „akademické“ diskusie o eutanázii (P. Volek). Primerané napĺňanie spirituálnych (duchovných) potrieb (F. Bebko) sa týka všetkých ľudí, nielen veriacich. Má byť neoddeliteľnou, štandardnou súčasťou poskytovanej zdravotnej starostlivosti. Z kresťanského hľadiska tu nejde „iba“ o vysluhovanie sviatostí, ale o hlbokú ľudskú spoluúčasť a pomoc. Tieto sa týkajú nielen samotného pacienta, ale aj jeho blízkych, rodiny. A tiež zdravotníckych pracovníkov či iných osôb, ktoré poskytujú potrebnú starostlivosť. Ignorovanie spirituálnych potrieb zapríčiňuje stavy silne pociťovanej existenciálnej núdze a utrpenia. Preto personálne aj priestorové dobudovanie a skvalitnenie duchovnej služby v našich nemocniciach a iných zariadeniach lôžkovej zdravotnej alebo sociálnej starostlivosti je nevyhnutným predpokladom zlepšenia jej kvality a obnovenia jej skutočnej humánnosti. Ide zaiste aj o jednu z priorít súčasnej pastoračnej starostlivosti.

Prof. MUDr. Jozef Glasa, CSc., PhD. (odborný garant podujatia), ÚZE SZU a ÚMEB n.f. ,
Limbová 12-14, 83303 Bratislava, e-mail: jozef.glasa@szu.sk
